

I.
ALFA ŽVAIGŽDĖ
arba
ŠIAURINĖ,
MAŽIEJI GRĮŽULO RATAI

Šiaurinė – ryškiausia Mažųjų Grįžulo Ratų žvaigždė, tiksliau, trijų žvaigždžių sistema. Ją sudaro didžioji cikliškai kintančio ryškumo žvaigždė ir dvi jos palydovės, geltonosios nykštukės. Viena jų nuo centrinės žvaigždės nutolusi 17 kartų daugiau nei Žemė nuo Saulės ir aplink centrinę žvaigždę apsisuka per 30 metų, kita – nutolusi 2400 kartų daugiau nei Žemė nuo Saulės, o aplink centrinę žvaigždę apsisuka per 42 000 metų.

Šiaurinė žvaigždė yra arčiausiai šiaurinio poliaus, 48-a pagal ryškumą žvaigždė mums žinomoje visatoje. Ji 45 000 kartų ryškesnė už Saulę ir 45 kartus už ją didesnė. Matoma visame Šiaurės pusrutulyje, toje pačioje vietoje ištisus metus. Navigacinė žvaigždė, ji padeda keliaujant nustatyti šiaurės kryptį. Apie Šiaurinę žvaigždę sukasi Mažieji ir Didieji Grįžulo Ratai bei kitos žvaigždės, todėl senovėje ji buvo laikoma dangaus centru. Nuo Žemės nutolusi per 432 šviesmečius.

1. Sniegas

Sniego buvo tiek, kad moteris klimpo beveik iki kelių. Eiti trukdė ir kailiai, besipinantys apie raumeningas odomis apraišiotas kojas. Moters petys buvo smarkiai sužeistas, iš jo lėtai kapsėjo kraujas. Dar nespėjusius nukristi raudonus lašus prarydavo akinanti sniego baltuma.

Moteris buvo visiškai viena. Žinojo, kad spindulio atstumu, kurį ji gali apimti savo joslėmis, nėra jokio kito žmogaus. Būtų užuodusi ar išgirdusi jo buvimą.

Namai liko toli. Ji žinojo, kuria kryptimi eiti, gebėjo puikiai orientuotis. Rasti kitus buvo būtina išlikimo sąlyga, todėl moteris jau keletą dienų atkakliaiėjo namų link. Jautėsi alkana ir išsekusi, bet negalėjo sustoti. Miegas reiškė mirtį.

Aplink nesimatė nieko, tik sniegas, sniegas, sniegas. Ir vilkai. Kol kas jie dar pernelyg nesiartino, tik tyliai supo ją ratu. Moters šnervės išsiplėtė, ji tyliai uodė orą, pritvinkusį žiaurumo, instinkto, skatinančio bet kokia kaina gyventi.

Moteris nebijojo. Šita žemė niekada nebuvo jos, niekada jai nepriklausė. Taip pat, kaip ir jos gyvenimas.

Moteris nemokėjo liūdėti. Nemokėjo verkti. Nemokėjo gailėtis. Nemokėjo laukti ar tikėtis. Mokėjo tik kautis ir gyventi. Mokėjo žiūrėti tiesiai vilkui į akis, iš iškvėpto oro ir širdies plakimo nustatyti, kas stipresnis.

Vilkai artėjo, slinko prie jos vis drąsiau ir drąsiau. Ji matė jų didžiulius pilkus kūnus. Tylus urzgimas ir akinanti baltuma.

Moteris pakėlė nuo žemės didžiulį pagalį, stipriai suspaudė jį sveikąja ranka iškvėpė ir iš visų jėgų smogė arčiausiai stovinčiam vilkui.

Snigo vis labiau.

2. Vanduo

Selija atidarė duris. Akinanti saulė ir sniegas, ji prisidengė akis. Pusę piršto dengė sidabrinis gyvatės formos žiedas. Sidabro Selija turėjo, jos vyras Gondas sidabro parveždavo daug. Ir stiklo karoliukų, spalvotų. Selija pas vietinius meistrus galėjo užsisakyti vėrinių, segių ar apyrankių kada tik užsimaniusi. Ir užsisakydavo, tegu visi mato, kad jai nieko netrūksta. Tegu visi taip galvoja.

Selija pasitaisė apsiaustą. Kailis smuko, Selija irzliai perdūrė jį žalvariniu smeigtuku ir prisegė prie šiurkštaus vilnonio audinio. Negerai badyti kailį, bet kas jai, išmes vargšams ir pasiims naują. Jos vyras Gondas visada turi pilnus vežimus kailių, surinktų iš vietinių medžiotojų ir paruoštų išvežti. Selija neklaususi gali pasirinkti, kurį nori, Gondas niekada nepyksta. Gondas geras, Gondas ją saugo, Gondas moka susitarti su dievais, Gondas visada pas ją sugrįžta, Gondas gražus vyras, ilgaus šiaudų spalvos viršugalvyje surištais plaukais, mėlynakis kaip visi mūsų vyrai, bet ir ne kaip visi, Gondo veidą dalina didžiulis randas. Gondas sako,

kad pakeliui į Kornuntą užpuolė burgundai, bandė viską atimt, bet Gondas ir jo žmonės neleido, baisiai lijo ir žaibavo, Gondas net pats nežino, ar jo veidą perskėlė žaibas, ar burgundo kalavijas. Iš tos kelionės Gondas negrižo ilgai, Gondas sako, kad sužeidimai ilgai negijo. Gondas geras, Gondas jai parvežė didžiulę sidabrinę apyrankę, net ranka sviro žemyn.

Kirnis atnešė dar malkų, Selija norėjo sakyti, kad gana, viduje karšta, bet Kirniui nepasakysi, Kirnis senas, kūreno ugnį dar jos tėvų name, Selija pasiėmė Kirnį eidama gyventi su Gondu. Visi matė, kad Kirnis per senas dirbti, bet Kirniui to nepasakysi, jis daro, ką nori, tyliai eina, senas karys, nors jau seniai nebepakelia kardo, tik tris pagalius ugniai pakurt, šerno pakabučio nuo kaklo nenusiima, nors tu ką, lyg jam ir čia, prie ugnies, reikėtų Dievų Motinos apsaugos, kaip kaunantis su kokiais germanais.

Tik pamačiusi kraują Selija suprato, kad persidūrė pirštą. Nu-laižė kraują, žiūrėjo į kiemą, norėdama įsitikinti, kad niekas nepasikeitė. Saulė vis kilo, snigo tikriausiai paskutinį kartą. Selija giliai įkvėpė, įtraukė į plaučius sniegą ir šaltį. Pirštai šiuropo, Selija pasitaisė kailį. Reikėtų uždaryti duris, karštis iš vidaus ir šiuropus šaltis maišosi, sukasi apie Seliją ratais, Selijai nepatinka, kai gyvenimas toks, kai jo negali suvaldyti: jos vyras, Gondas, geras, bet parsivežė kitą moterį.

Parsivežė, grįžo perkirstu veidu. Ilgai nebuvęs, sakė, kad randą paliko burgundai, ir Selija tikėjo, kuo jai daugiau tikėti?

Veždamas prekes į Kornuntą, Gondas prikraudavo pilnus vežimus kailių, medaus, gintarų. Parsiveždavo sidabro, vario, alavo ir cinko, Selija nežinojo, kas tai yra, nuėjo pažiūrėti, bet nieko

gero nepamatė, prikrauta, ir tiek. Parsiveždavo ir vyrų, jaunų, bet pavargusių nuo ilgo ėjimo pėsčiomis, jei kurie bandydavo pulti ir viską atimti, Gondas ir jo žmonės likusius gyvus sugaudydavo, pririšdavo prie vežimo arba paroduodavo, kiti pasitarnaudavo per aukojimus.

Parveždavo vyrų, o dabar parvežė moterį.

Kirnis brovėsi tarpduriu pro Seliją, jau visai aklas, lėtai nuėjo kiemu, jis nebuvo toje kelionėje, nepasiklausi.

Tai net nebuvo moteris, dar vaikas. Parsivežė paskutiniame vežime, Selija pati matė, kaip ji išlipo. Lengvai iššoko, juk dar visai jauna. Ji, Selija, taip nebeiššoktų, ne jos amžiui ir ne jos padėčiai. Selija sugniaužė kumštį, nagai įsmigo į delną. Ji taip nebeiššoktų. Nebe. Dar kiekiau suspaudė delnus. Kai atgniaužė, ant delno liko keturi rausvi lankelio formos įspaudai, neišnyko kelias valandas, anksčiau išnykdavo tuoj, dabar nebe.

O ta moteris, tas vaikas, dairosi aplinkui, stovi įsikibusi į vežimą, lyg paleidusi nugriūtų. Gal ir tikrai nugriūtų, tiek važiavo, matyt, neišlipdama, matyt, niekas neišleido. Atrodo išsigandusi ir pasiruošusi gintis. Pagauto vilkiuko žvilgsnis. Ir gerai, tegu bijo, o ji, Selija, nebijos, ko jai, Selijai, bijoti?

Vyrai krovė daiktus, į jas nekreipė dėmesio. Apsimesdama, kad apžiūrinėja krovinius, Selija ėjo vis arčiau paskutinio vežimo. Nenorėjo, bet ėjo. Nenugalėsi prieš jo nepažinus. Vyrai rėkavo viens kitam, prisirinko daugiau pagalbininkų, Gondas turėjo daug vyrų, kariai galėjo eiti pas savo moteris ir vaikus, surikiuoti pasieniuose ietis ir skydus, jie savo darbą jau padarė, saugiai parlydėjo krovinius ir patį Gondą.

Gondas geras vyras, parvežė Selijai didelę sidabrinę apyrankę, ties viduriu siaurą, bet platėjančią į galus, atnešė ir uždėjo, net ranka sviro. Selija palietė randą, Gondas atsitraukė. Niekada neatsitraukdavo, o dabar atsitraukė. Selija pabandė dar kartą, bet Gondas apsisuko ir nuėjo. Vyras krovė daiktus į didžiulės krūvas, žinojo, kad vėliau galės grįžti pasiimti savo dalies, Gondas geras, visiems atlygins teisingai, ir tiems, kurie keliavo, ir tiems, kurie liko čia.

Moteris, dar vaikas, buvo ne tokia kaip mūsiškiai. Plaukai ne šiaudiniai, o ryškiai rudi, banguoti, akys, ir tos rudos, šviesios ir skaidrios.

– Čia Glesum, – pasakė Gondas.

Selija krūptelėjo, nepajuto, kaip jis priėjo, krūptelėjo nuo var-do, tokio dar nebuvo girdėjusi, nebuvo mačiusi tokių plaukų, tokių akių, išgąsdinto vilkiuko žvilgsnio.

– Ji nebylė, niekas nėra girdėjęs jos balso, gali nieko neklaus-ti, – pasakė Gondas.

– Pati matau, – atsakė Selija.

– Ji gyvens su mumis, – pasakė Gondas. – Pastatysiu jai kiemo gale namą, ji gyvens su mumis.

– Pati matau, – atsakė Selija.

Geriau jau ji su mumis negyventų, pagalvojo. Geriau ji negy-ventų išvis, pagalvojo.

Muistydamasis, nes uodai puola, arklys pavertė kubilą, van-duo pylėsi ir pylėsi, be pabaigos. Selijai atrodė, kad ir jos gyveni-mas ištekęs va taip, susigers į žemę lyg nieko nebuvo, o kubilą į nematomus pašalius nuspirs pavargęs arklys.